

Görögkatolikus szentmise volt templomunkban, a résztvevő hívő sereg buzgón imádkozott a hit egységért. Bergendy János prédikált.

Máj. 3. Az egyházközségünk Rózsafüzér társulatának megalakulása. Május hónapban naponta este 7 -kor litánia Szűz Mária tiszteletére. A leventék lelkigyakorlatát és szentbeszédet Tölgyesi Kálmán a belvárosi plébánia káplánja tartotta.

Az egyházközség képviselőtestületi ülése megtárgyalta és az Egy. Hat. jóváhagyta a plébánia építkezésének anyagi feltételeit a hitelszövetkezettől felvevő 60.000 pengő kölcsön fedezetéről. Az ingatlan kezességet vállalták Pálos Lajos, *Hegedűs István*, Ribárcz Kornél, *Szabó Márton* és Kéri István. Továbbá tárgyaltak, hogy az egyházközség a Lövölde u. telkéből 471 négyszögölet kihalásának 2 db. 210 négyszögöles telket eladásra 10 - 10 ezer pengőért. Az egyházközség világi elnöke Ribárcz Kornél MÁV. műhelyfőnök lett

Jún.(?). A püspök úr a 9 órakor a betegek részére szentmisét és szentbeszédet tartott. Ilyen megható ünnepségben még nem volt része a város betegeinek. Egyénileg, autókon, mentőkkel, hordágyon is hordták a betegeket, akiknek, meg minden résztvevőnek könnyek csillogtak a szemében. Minden elismerést megérdemel dr. Mezgár Lajos vezetése alatt álló Szt. Margit kongregációjának tagjai, akik ezt a szép felejthetetlen napot megszervezték.

Az Egy. Hat. értesítése, hogy a város kegyúri jogait Farkas Sándor polgármester személyében képviseli. A Hatóság engedélyezi a plébános Erdélyben töltendő szabadságát.

Szept. A hadiárva intézet kápolnájában két szentmisét engedélyez a püspök úr, vasár- és ünnepnapokon. Így a környékbeliek könnyebben tudnak majd szentmisét hallgatni. Az egyházmegyei „Kalász” leány egyesület kb. 1000 tagja püspöki szentmisét hallgatott szentbeszéddel templomunkban. Az énekeket és imát *Kisberk Imre* ráckevei plébános vezette, a ráckevei énekkarral.

Okt. 4-én az egyházközségi ülésen foglalkoznak a plébánia építésével, a MÁV műhelyfőnök Ribárcz Kornél felajánlja az asztalos munkák elvégzését a vasúti műhelyben munkaidő után egy felelős ottani szakember irányításával. Foglalkoznak Kaszap István templom külső fala melletti, udvarba történő újra temetésével is, megfelelő kiképzésű sírboltban az udvar bekerítésével. Molnár Tibor építész tervezi.

Minden nap október hónapban rózsafüzér ájtatosság. A Szt. Antal perselyből a hatóság 1500 pengőt engedélyez a plébánia építéséhez,

Nagyszombaton indult frontra és templomunkban búcsúztatott 273 fős katonai rakodó század. Az egyházközség ígéretet tett, hogy értük imádkoznak. Szept. 23-án egy áldozat kivételével hazatértek. Emlékkül plébániáknak egy Leonardo „Utolsó vacsora”-t ábrázoló rézdombormű képet hoztak. A képet a vasúti műhelyben készített keretbe raktak. A képet orosz földön vásárolták. A bizottság tagjai voltak, akik a szép gondolatot megvalósították *Farkas Gyula* főhadnagy, *Kazal Zoltán* hadnagy, *Udvardy Tibor* őrmester, *Szabó Károly* szakaszvezető, *Balogh József* örvezető és *F. Szabó Lajos* honvéd. A képet Kéri Nándor vette át a plébánia nevében. A kép kerete felújításra szorul.

Okt.25-i nagymise felajánlása a harctéren küzdő katonákért és hozzátartozókért.

December 7-én volt Kaszap István exhumálása és a Prohászka Ottokár emléktemplom melletti temetése. Mivel a Sóstói temetőben nyugvó szentéletű Kaszap István sírját oly nagyszámú hívő látogatta, hogy a környező sírokat nem lehetett megőrizni, ezért az egyházi és világi hatóság hozzájárult ahhoz, hogy - a Prohászka templom oldalának megfelelő kiképzése után – méltó sírhely készüljön számára.

Dél előtt az egyházi és világi hatóság kisszámú csoportja és a családtagok jelenlétében exhumálták. Azonosági okiratot helyeztek mellé, amit az egyházi és világi hatóságok írtak alá, amiről jegyzőkönyv készült. A koporsót egy új érckoporsóba tették és három helyen ólom pecséttel lepecsételték, és nemzeti színű szalaggal átkötötték. A lezárás után a temető bejáratánál díszörséggel körülvett ravatalon helyezték el.

A székesfehérvári híveknek előtte való nap jutott csak tudomására a rendkívüli esemény, és dacára a hétköznapon délután 3 órára kitűzött temetésnek kb. 10.000 ember vett rész a legnagyobb tiszteletben, emelkedettségben és csendben s harangzúgás közepette - zúgtak a város harangjai – átkísérték templomunkban.

Az egyházat, úgy az exhumálást, valamint a temetés szertartás elvégzésénél dr. Potyondy Imre prelátnak, püspöki helynök képviselte. A kriptába nem tettek mást csak egy lezárt borítékot Kaszap Lajosnak – édesapjának – írásával. Sírjánál a kőlap felirata: ISTEN SZOLGÁJA KASZAP ISTVÁN 1916. III. 25. – 1935.XII.17.

Az exhumált Kaszap István sírja helyén a Sóstói temetőben szülei nyugszanak és 2018-ban elhunyt testvére, Rózsi húga, aki apáca volt.

A rendkívüli viszonyok és az elsötétítési rendelet miatt a karácsonyi éjféli mise este 7 órakor van.

Ebben az évben készül el a szentélyben a szt. olajok részére fülke, *Urbányi Vilmos* iparművész tervei szerint. A mellékoltárok tetejét ebben az évben bádogozták be.

1943

Febr. A püspökségen Shvoy püspök úr elnöklete alatt szentszéki ülés volt Kaszap István boldoggá avatási ügyében. Az Egy. Hat. engedélyezi, hogy a sok zarándok miatt vasárnap ½ 12 -kor is legyen szentmise.

Nagybőjt péntekjein keresztúti ájtatosság és minden vasárnap este 6 -kor szentbeszéd Jézus Krisztus szenvedéseiről. Az Egy. Hat. engedélyezi, hogy az alsóvárosi cigány iskolában tartandó tridium befejezésekor szentmisét tarthassanak és szent áldoztatást.

Márc.31. Világnézeti előadás az **új plébánia** tanács termében. A nagybőjti előadások tanácskozások ettől kezdve, már az új plébánián vannak. A Prohászka emlékűnnepen a litániát dr. Potyondy Imre pápai prelátnak, a szentbeszédet *dr. Nyisztor Zoltán* pápai prelátnak mondta. A MÁV dalárda énekelt.

Elkészült a vasútvidéki plébánia a Jóisten segítségével 108.207 pengő 35 fillérbe került. Az utcafrontról ha belépünk a plébániára, jobbról a hivatal, balról pedig egy 13 m hosszú tanácsterem, amely az egyházközség képviselő testület üléseinek és a különböző egyházközségi összejövetelnek kitűnően megfelel. Átmenetileg a Prohászka templom és a Kaszap sír zarándokai előtt is megnyitják a termet.

Ápr.12. A vízivárosi boldog Gizella templom alapkövetételén volt az egyházközség. (Király soron volt, de a háború miatt nem épült meg.) Nagybőjtben a tényleges és nyugdíjas vasutasok 3 napos lelkigyakorlata, beszédet mondott *P. Horváth Sergius* szerzetes atya.

A megyéspüspök úr 1261/1943 sz. rendeletével Székesfehérváron az egyházközségek egységes adókezelését és az adóelosztását rendezi. A bérházasok (a nem iskolások) oktatása előkészítése minden évben folyik.

Püspöki szentmise szentbeszéddel templomunkban a csak járművel hozható, járnivaló betegek részére. Végtelenül hálásak a betegek és a hozzátartozók.

Nyáron a sok zarándok miatt, figyelmeztetni kellett úgy őket, mint híveinket, hogy a csomagjaikat ne hagyják őrizetlenül, mert a gonoszlelkű emberek még a templomban sem tartják tiszteletben a hely szent voltát.

A Kaszap titkárság a püspök úr útján a budapesti ferences tartományfőnökségtől egy rendi atyát kért a Prohászka templomba. A gyóntatások kíségetésére, az anyagi terheket a titkárság vállalta. *P. Karsay Vilmos OFM.* atyát helyezték e tisztség betöltésére.

Scheffler János szatmári püspök miséznek templomunkban.

Aug.15. Délelőtt az egyházközségi képviselőtestület jelenlétében szenteli fel a plébános az új plébánia épületét, amelyben az előtte való napokban költözött be a plébános, a káplán, a hivatal és a háztartás. Délután az egyházközség testületileg részt vett a Nagyboldogasszony körmenetben, és a huszadikai Szt. István menetben is.

Úgy a plébánia, mint az egyházközösségi élet gyűlései, értekezletei, az új plébánia épületében nyertek igazi otthont.

Szeptemberben a püspök úr békezarándoklatot vezet a bodajki búcsújáró helyre. 24-én délelőtt *Kállay Miklós* miniszterelnök jött városunkba, hogy, Prohászka és Kaszap sírnál lerója kegyeletét.

Dr. Büttner Ferenc az egyházközség alapító lelkészét a megyéspüspök úr a Székeskáptalan kanonokjává nevezte ki.

Október 3. 17 óra. Engesztelő imaóra az ország minden templomában a világbékéjéért. A Kat. Diák Otthonok mozgalom számára gyűjtést rendeztek városunk minden templomában. Egyházközségünk 1500 pengőt küldött.

Nov. Egy reggelre betöréses lopás volt. Az első szentmise áldoztatásakor megdöbbenve látta a miséző pap, hogy a tabernákulumból a ciboriumot, áldoztató kelyhet és a szentségtartó holdacskáját elvitték és 2 perselyt is feltörtek. Rendőrség a tettest hamarosan elfogta. Budapesten egy ötvösnek ajánlotta megvétele, az értesítette a rendőrséget. Egy pécsi illetőségű villanyszerelő volt. Este az egyik gyóntató szék mögé elbujt, és kifeszítette a tabernákulum ajtót. A folyosó ablakán préselte ki magát és távozott.

A képviselőtestületi ülésen megtárgyalják az 1944 évi költségvetést, ami 17.360 pengő. Az elnök javasolja, hogy az egyházközség tulajdonát képező Lövölde u. 41/43 sz. ingatlan 771 négyszögölét adja el a Kaszap Titkárságnak zarándokház építése céljából, mivel a korábban tervezett 2 telek eladása nem valósult meg. Egy. Hat. jóváhagyja, eladási ár 40.000 pengő.

Kaszap István sírja új márványburkolatot kapott.

Dec.20-án meghal Prohászka Ottokár húga, dr. Nagy Alfonzné szül. Prohászka Irma. 22-én délelőtt ravatalozzák fel templomunkban. Ugyan azzal a nemzeti színű zászlóval takarták le a koporsót, mint annak idején Ottokár püspökét, Kéri Nándor mondta a gyászmisét papi segédlettel és a beszterelést is ő végezte. A templomot a gyászolók sokasága töltötte meg. A város és a megye egyházi és világi vezetői, főméltóságai is megjelentek. A temetés délután volt. A Szentháromság temetőben (Hosszú) helyezték örök nyugalomra férje mellé a családi sírboltban. Mára már eléggé elhanyagolt, az obeliszken golyónyomok a kereszt eltűnt róla, a kovácsoltvas kerítés egy részét ellopták és az eltöredezett fedélből bokrok nőnek ki. Nagy mecénása volt emléktemplomunknak. (főoltár, papi ruhák, orgona, pad, stb. adományozója). A cserkészcsapatunk tervezi rendbetételét.

A háború miatt a karácsonyi Isten tiszteleték rendje megváltozik.

Ez az év, amikor elkészült a templom, meg van a két ikerszárny a kultúrház és a plébánia, az udvar. Bevakolás és a harangtorony hiányzik. Igazi pezsgő hitélet van az épületekben és a szívekben. Mindez csak egy évig tart.

1944

Jan. 16 – 18. A Bazilikában a város hívei részére **Árpád-házi SzentMargit** szenté avatása alkalmából ünnepi ájtatosság. Vasárnap templomunkban nagymisén szent beszéd Szt. Margit tiszteletére.

Febr. Nagygyűlés a Katolikus Diákotthon mozgalom ügyében az egyházközségi kultúrház (Glória) nagytermében.

Csitáry G Emil megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy eddig nem neveltünk tudatosan, öntudatos vezető férfi világot.

Dr. *Nyirjessy Sándor* tanügyi tanácsos rámutat, hogy az iskola csak 4-5 órát foglalkozik az ifjúsággal és így sokan kizárják magukat a jó nevelés hatása alól. Dr. Potyondi Imre szerint, Budapesten 3000 tanonc dolgo-

zik, sokukról nem tudják, hogy hol lakik. Vonaton, gyalog járnak be a városba és igen sok, nem épületes és nem jóra nevelő benyomásokkal térnek haza.

Az egyházközség 5.000 pengőt ajánlott fel a nemes mozgalom céljára.

Nagylányok lelkigyakorlata a Bazilikában.

Márc. 19. Szomorú nap volt, mert a német hadsereg egységei tüntető felvonulást tartottak a város utcáin tankok bevonulásával.

A templom bevakolására a Templom Építő Bizottság által 1941 -44 között gyűjtött és a Takarékpénztárba helyezett 46.036 pengőt és 38 fillért. A németek bevonulása után a hatóság bankzárlatot és anyag zárlatot rendelt el.

A város polgármestere értesíti az egyházközséget, hogy az együttes kezelésbe felvett egyházközségi adóból a Vasútvidék egyházközség részesedése 21 %.

Az Egy. Hat. engedélyezi, hogy a Szt. Antal perselyből 5.000 pengőt a Sóstói kápolna ipartőkéjéből 2.800 pengő kivételt, a plébánia kölcsön törlesztésére fordíthasson.

A város leventéinek lelkigyakorlata és közös szentáldozása. Világnézeti előadásokat tartanak nagybőjtben. Prohászka ünnepség a templomban. A püspök úrról évfordulóján, mint az égi fény apostoláról beszélt *Hajós József* kanonok Szemináriumi igazgató. Csak a kupolán nem világított a kereszt, hisz háború van. A fényeknek csak a szívekben és a lelkekben szabad égni.

A Bazilikában engesztelő ájtatosság és a város felajánlása a boldogságos Szt. Szűz Szeplőtelen Szívének, az ájtatosságot és a beszédet Shvoy püspök úr tartotta.

Ápr.9-től vasár és ünnepnapokon déli 12-kor is lesz szentmise. *Tölgyesi Kálmán* belvárosi káplán lelkigyakorlatos beszédeket tartott az egyházközségben.

Máj. Bérnalkozók 3 napos oktatása. A női csoport gyűlése az új tanácsteremben. Új polgármester dr. *Kerekes Béla* beiktatása a városban.

Hadikórházban betegek napja. Püspök úr mond misét és szentbeszédet. Közös szentáldozás után szeretet reggeli, amelyhez a hívek pénzbeli vagy természetbeli adományát a Lövöldei óvodában adhatják le a hívek.

Dr. Kerekes Béla polgármester 2 kat. hold mise alapítványt tesz le.

Júl. Görögkatolikus szentmise templomunkban. Rendezték a katonalelkész tanfolyam görögkatolikus papjai a nagyváradí és a kolozsvári egyházmegyéből. Koncelebrációs szentmise főcelebránsa dr. *Rácz Sándor* kolozsvári egyházmegyéből. Román szertartású szentmise, énekeltek a tanfolyam görög szertartású kispapjai.

Hirdetik: ha vasár és ünnepnapokon délelőtt légi riadó van a szentmisék este 7 órakor lesznek megtartva.

Képviselő testületi gyűlés a plébánián. Ribácz Kornél világi elnök lemondott, de a képviselő testület kérésére még marad. A plébánia építésére felvett 40.000 P kölcsön kezességét vállalták Ribácz Kornél, Szabó Márk, Pálos Lajos, Pálos Lajosné, Hegedűs István és Kéri István. Az egyházközségi választásra a választók névjegyzéke közszemlére 30 napra kitéve.

Aug. Ebben a hónapban is volt görögkatolikus rítusú szentmise.

15-én körmenetben vonult fel az egyházközség a belvárosi nagy körmenetre a Nagyboldogasszony szoborhoz, a Búzapiacra ahol szentbeszéd és litánia volt.

Kneifel Ferenc kántor katonai szolgálatra bevonul, helyette testvére Kneifel Imre látja el a feladatát.